

на лирическото мислене се корени и известното Яворово безверие в силата и стойността на *духовното*. (В един изолиран случай *духът* е употребен и като синоним на *памет*, което ще рече и като синоним на *душата*: „не повехна в спомена си дух“ – „Еврей“, 1905 г. Тук действително настъпва метафорична замяна и изместване между интровертните реалии.) Това прави по-малко озадачаващо и типично демоничното проявление на *духа*, т.е. онзи *зlobен дух*, който, *шепнейки*, *при*ни-*з*ява устремите на Аза към високи идеали („Нощ“). *Зlobният дух* е с отчетлива етимология (и семантика) в поезията на Яворов. В „Notata“ VI (1901) всепроникващият *адски дух*, от който няма спасение, е паралелен образ на *съвестта* („страж, що крие се у нази – / дълбоко в нашите гърди“), докато в късното стихотворение „Аз сам не съм“ *трезвият дух*, коварно *шепнещ* и *увличащ* Аза след себе си, е по-скоро една *авто-реминисценция* на ниво смисъл. Подобни *низки* проявления на *духа* могат да се възприемат като производни на семантиката на *anitus* – на демонично похищаващия, но не и възвисяващ, а *водещ* към *деградация* *дух* (имплицитно присъстващ чрез *синекдохата* *невидима ръка* и в „Надолу, все надолу...“, 1906).

Душата в ранната поезия на Яворов се отличава и с пространственост („Кога ще грейне и в душата, / на примирение лучата?“), с *прозопопеичност* (тук има прекрасен повод да посочим една реминисценция – така въздействащото *Душата ми е стон* е лаконична перифраза на сантименталното *Стене душа разбита* – „Ней“, 1899 г.). Освен това смятаният за типично символистичен мотив *явление на душата* („Може би“, „Сафо“), т.е. мотивът за *опознаването/отражение на себе си* е *наративно* разгърнат още в „Като звезда светла“ („познах душа спокойна, душа невинна, блага“), както и *изречен* патетично-декларативно в драматическата сцена „При раздяла“: „Познава / душа душата“. Изваден от контекста си, *цитатът* звучи дори символистично.

Ранната Яворова поезия е твърде красноречива и по от-